

Handläggare
Jörgen Bengtsson
Telefon: 08-508 28 934

Till
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
2017-12-12 p 17

Anmälan om ändring av C-verksamhet, Södersjukhusets helikopterflygplats

Förvaltningens förslag till beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner anmälan och förelägger Södersjukhuset AB, organisationsnummer 556595-7403, att iaktta följande försiktighetsmått:

I den årsredovisning som görs enligt miljö- och hälsoskyddsnämndens delegationsbeslut 2013-09-24 ska förutom helikoptertrafikens omfattning även redovisas omfattningen av trafiken nattetid, kl 22-06, och i vilken utsträckning avvikelser har skett från de angivna flygvägarna.

Gunnar Söderholm
Förvaltningschef

Gustaf Landahl
Avdelningschef

Sammanfattning

Södersjukhuset AB har anmält en utökning av antalet flygrörelser på helikopterflygplatsen vid sjukhuset. Enligt en anmälan från 2013 används som ett riktvärde 1 500 flygrörelser per år. Den siffran vill man nu utöka till 3 000 per år.

Förvaltningen bedömer att detta är möjligt trots att det är fråga om relativt höga ljudnivåer vid såväl de närmaste bostäderna som vid naturområdet vid sjukhuset. Exakt vilka ljudnivåer som alstras vid de närmaste bostäderna framgår inte men det framgår att antalet bullerhändelser underskrider det antal som anges i förordningen (2015:216) om trafikbuller vid bostadsbyggnader. Förvaltningen föreslår att anmälan godkänns och att verksamhetsutövaren föreläggs om försiktighetsmått.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden
Plan och miljö

Fleminggatan 4
Box 8136
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 28 934
Växel 08-508 28 800
Fax 08-508 28 808
miljoforvaltningen@stockholm.se
www.stockholm.se

Bakgrund

Södersjukhuset har i många år haft en helikopterflygplats för att kunna ta emot akutpatienter som kommer med i första hand landstingets egen ambulanshelikopter. Flygplatsen är anmälningspliktig enligt miljöprövningsförordningen (2013:251) 24 kap 5 §. Den ingick tidigare i sjukhusets tillstånd enligt miljöbalken. Det tillståndet återkallades av Södersjukhuset AB 2013 och ersattes av en anmälan, dels om sjukhusverksamheten, dels om helikopterflygplatsen, dnr 2013-9512. I miljö- och hälsoskyddsnämndens beslut med anledning av den anmälan angavs, enligt verksamhetsutövarens förslag, ett riktvärde på 1 500 flygrörelser per år. En flygrörelse är antingen en start eller en landning, riktvärdet motsvarar alltså 750 landningar och 750 starter.

Vidare förelades verksamhetsutövaren att lämna årsrapporter innefattande helikopterverksamhetens omfattning.

Ärendet

Södersjukhuset AB har i en anmälan daterad den 13 oktober (bilaga 1) anmält två förändringar av helikopterverksamheten. De är installation av en bränslecistern för att möjliggöra tankning av helikoptrar och en utökning av riktvärdet för antalet flygrörelser till 3 000 per år.

Det utökade antalet flygrörelser motiveras av att:

1. Tankningar av helikoptrar kommer att ske utan samband med patienttransporter.
2. Nya Karolinska sjukhuset har ett nytt uppdrag vilket innebär att de kommer att ta emot färre akutpatienter, trycket på Södersjukhuset kommer att öka.
3. Landstinget kommer från och med mars 2018 att ha två helikoptrar på helårsbasis i stället för en. För närvarande används två helikoptrar från 15 maj till 15 september.

Bakgrunden till att tankningsmöjligheter kommer att ordnas är följande: Landstingets ambulanshelikopter var tidigare baserad i Mölnvik i Gustavsberg. Den helikopterflygplatsen stängdes i september av säkerhetsskäl och basen flyttades till flygplatsen i Norrtälje. Förvaltningen har upplysts om att det inte är ovanligt att ambulanshelikoptern efter slutfört uppdrag direkt blir kallad på ett nytt uppdrag, utan att däremellan besöka basen. Det leder ibland till att den behöver fylla på bränsle. Detta fungerade bra när det fanns tankningsmöjlighet i Gustavsberg men om helikoptern måste flyga till Norrtälje riskerar det att ta för lång tid med tanke på att det är

fråga om akuta transporter. Därför behövs tankningsmöjligheter centralt i länet.

Södersjukhuset AB uppger att från och med 1 maj 2018 kommer de två helikoptrar landstinget använder att vara av en typ som är mindre bullrig än dagens helikoptrar. Då kommer man att ha två EC145 i stället för EC135. EC145 är i storleksordningen 2-3 dB mindre bullrig.

Installationen av cisternen för flygbränsle prövas som ett bygglovsärende av stadsbyggnadsnämnden. Miljö- och hälsoskydds-nämnden har tillstyrkt bygglovet i ett delegationsbeslut.

Ärendets beredning

Förvaltningen har den 17 oktober skickat Södersjukhusets anmälan för eventuella yttranden till länsstyrelsen och stadsdelsnämnden. Några svar har inte inkommit.

Vidare har förvaltningen den 19 oktober ställt kompletterande frågor till Södersjukhuset AB. Dessa besvarades den 23 oktober.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen är väl införstådd med behovet av ytterligare tankningsmöjlighet för landstingets ambulanshelikoptrar. Frågan är om det behovet kan tillgodoses på annan plats än Södersjukhuset. Verksamhetsutövaren har förklarat att den helikopterflygplats som ska användas behöver vara placerad på marken. Huddinge sjukhus och Karolinska har sina helikopterplattor på tak vilket gör det om inte helt omöjligt så i alla fall mycket besvärligt att ordna tankningsmöjligheter där. Helikopterplattan vid Danderyds sjukhus är visserligen på marken men den är inte godkänd i sin nuvarande form. Ett annat alternativ skulle kunna vara Bromma flygplats. Där kan tankning bara ske när flygplatsen är öppen, vilket den inte är nattetid. Ytterligare ett alternativ skulle kunna vara en helt ny etablering. Att hitta en sådan, centralt i länet, i ett läge som inte stör och som uppfyller övriga krav är dock inte enkelt. Det illustreras av att landstinget under åtskilliga år försökt hitta en ersättning för basen i Gustavsberg. Förvaltningen ser inte att det skulle finnas någon alternativ placering som är bättre lämpad.

En annan fråga är vilka konsekvenser som den utökade verksamheten ger upphov till. Fler flygrörelser ökar naturligtvis risken för att verksamheten ska uppfattas som störande. Att det

snart kommer att finnas nya, mindre bullriga, helikoptrar motverkar till viss del den risken.

Antalet flygrörelser har de senaste fyra åren varierat mellan 1018 och 1204 st. Av dessa har den absoluta merparten varit med landstingets helikoptrar men det förekommer även akuta transporter med helikoptrar från andra landsting, sjöräddningen och med militära helikoptrar. Av det totala antalet flygrörelser 2016 var 92 % med Eurocopter EC135.

Södersjukhuset har sedan tidigare väl definierade in- och utflygningsvägar, se bilaga 2. Att dessa flygvägar används innebär att bostäder inte överflygs i samband med start och landning, det vill säga när helikoptrarna flyger på låg höjd och ger upphov till de högsta ljudnivåerna på marken. Flygvägarna är definierade i Transportstyrelsens beslut om drifttillstånd enligt luftfartslagstiftningen.

Förvaltningen har inte fått in klagomål på störningar från helikoptertrafiken från närboende. En anledning torde vara att bostäderna runt sjukhuset till stor del undviks genom de angivna flygvägarna. Än viktigare är förmodligen att folk har en mycket stor förståelse för ambulanshelikopterns stora samhällsnytta. I samband med en frivillig tillståndsprovning av helikopterflygplatsen på Nya Karolinska sjukhuset redovisades bullerkurvor. Med ledning av dem kan man sluta sig till att ljudnivåerna vid promenadvägen längs Årstaviken uppgår till i storleksordningen 80 dBA. Det är alltså höga ljudnivåer men med relativt kort varaktighet. Nivåerna kommer att bli några decibel lägre med de nya helikoptrarna men samtidigt blir det fler bullerhändelser.

Förvaltningen bedömer att så som helikoptertrafiken fungerar vid Södersjukhuset kommer inte heller ett utökat antal flygrörelser att leda till oacceptabla störningar. Det är viktigt att de anvisade flygvägarna följs. Förvaltningen har inga indikationer på de inte följs för närvarande men anser att ett krav om att följa flygvägarna bör föreskrivas.

Det blir inte fler bostäder än tidigare som utsätts för höga maxnivåer eftersom den absoluta merparten av alla flygningar kommer att ske med en något mindre bullrig helikoptertyp. Däremot kan antalet bullerhändelser öka från cirka 4 (1 500 per år) till drygt 8 per dygn (3 000 per år). Eftersom två flygvägar används kommer inte samma mottagarpunkt att utsättas för alla bullerhändelser. 7 §

förordningen (2015:216) om trafikbuller vid bostadsbyggnader anger i fråga om buller från flygtrafik att maximalnivån 70 dBA vid en bostadsbyggnads fasad inte bör överskridas mer än (punkt 1) 16 gånger mellan kl. 06 och kl 22 respektive (punkt 2) tre gånger mellan kl. 22 och kl. 06. Dock är flygplatser i Stockholms stad undantagna från regleringen av maximalnivåer enligt punkten 1.

Mest intressant är antalet bullerhändelser nattetid. Förordningen anger att om maximalnivån 70 dBA överskrids bör nivån inte överskridas mer än tre gånger per natt, mellan kl 22 och 06. Om flygningarna vore jämnt fördelade över dygnets alla timmar skulle 2,7 bullerhändelser äga rum under den tredjedel av dygnet som utgörs av natten. Dessa bullerhändelser fördelas på de båda flygvägarna och alla berör inte samma bostäder. Antalet flygrörelser nattetid bör dock följas upp fortsättningsvis.

Förvaltningen föreslår att miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar godkänna anmälan och samtidigt förelägga om följande försiktighetsmått:

I den årsredovisning som görs enligt miljö- och hälsoskyddsnämndens delegationsbeslut 2013-09-24 ska förutom helikoptertrafikens omfattning även redovisas omfattningen av trafiken nattetid, kl 22-06, och i vilken utsträckning avvikelser har skett från de angivna flygvägarna.

Bilagor

1. Anmälan, Södersjukhuset AB 2017-10-13.
2. Illustration av in- och utflygningsvägar, Södersjukhuset AB 2013-08-22.